

Projektový management a fundraising

Modul 11 Právní aspekty fundraisingu

Výukový materiál vzdělávacích kurzů v rámci projektu
„Zvýšení adaptability zaměstnanců organizací působících v sekci kultura“

MODUL 11

Právní aspekty fundraisingu

Jan Kroupa, Jana Ledvinová

Dar, sponzorování, darovací smlouva, výpůjčka

Po prostudování byste měli:

- orientovat se v právních otázkách fundraisingu,
- umět definovat dar a sestavit darovací smlouvu,
- umět definovat výpůjčku a sestavit smlouvu o výpůjčce,
- znát právní rozdíl mezi darem a sponzoringem.

Obsah:

Právní aspekty fundraisingu	2
1 Zákonná úprava daru	3
2 Příklad darovací smlouvy s komentářem	4
3 Výpůjčka	7
4 Příklad smlouvy o výpůjčce s komentářem	8
5 Rozdíl mezi sponzoringem a darem	9
Shrnutí:	10

1 Zákonná úprava daru

Občanský zákoník upravuje darovací smlouvu takto:

§ 628 odstavec 1.

Darovací smlouvou dárce něco bezplatně přenechává nebo slibuje obdarovanému a ten dar nebo slib přijímá.

Pro dar je charakteristická bezplatnost. Není proto správné, jak se někdy ve smlouvách stává, vázat dar na různé protislužby prováděné obdarovaným, například na provádění reklamy apod.

§ 628 odstavec 2.

Darovací smlouva musí být písemná, je-li předmětem daru nemovitost a u movité věci, nedojde-li k odevzdání a převzetí věci při darování.

Jde o kogentní ustanovení zákona. Jeho nedodržení by mělo za následek absolutní neplatnost smlouvy. V případě daru nemovitosti nastává její účinnost teprve dnem vkladu do katastru nemovitostí.

§ 628 odstavec 3.

Neplatná je darovací smlouva, podle níž má být plněno až po dárcově smrti.

Darovat věc nebo slíbit dar lze jen mezi živými. Tím se respektuje právo občana na svobodné rozhodnutí o dědictví v závěti. Dárce ovšem může podle dědického práva odkázat cokoliv formou závěti.

§ 629

Dárce je povinen při nabídce daru upozornit na vady, o nichž ví. Má-li věc vady, na které dárce neupozornil, je obdarovaný oprávněn věc vrátit.

Odpovědnost za vady je u darovací smlouvy stanovena jinak než v obecné úpravě s ohledem na bezplatnost převodu vlastnictví. Z toho důvodu je odpovědnost omezena jen na vady, na které dárce neupozornil. Musí ovšem jít o vady, které existovaly v době převodu vlastnictví. Právo vrátit dar se promlčuje v tříleté promlčecí době, která začíná běžet, od chvíle kdy obdarovaný mohl při normální pozornosti vady zjistit.

Vznikla-li obdarovanému škoda v důsledku toho, že dárce nesplnil svou informační povinnost, vzniká mu nárok na její náhradu.

§ 630

Dárce se může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy.

Toto zákonné ustanovení je nezvyklé v případě darovacích smluv uzavřených ve prospěch neziskových právnických osob nebo neziskovými právnickými osobami ve prospěch jiných osob. V praxi je lépe přímo do smlouvy vložit a upřesnit rozvazovací podmínky pro případ, že by obdarovaná osoba porušovala dobré mravy nebo ve smlouvě uvést jinou podmínku, jejíž nedodržení nebo porušení by odůvodnilo vrácení daru. Oprávnění dárce se promlčuje po třech letech ode dne, kdy došlo k závadnému jednání, popřípadě k jeho dokončení se strany obdarovaného.

2 Příklad darovací smlouvy s komentářem

D A R O V A C Í S M L O U V A
uzavřená podle § 628 a násl. občanského zákoníku
(případně **S P O N Z O R S K Á S M L O U V A**
uzavřená podle § 628 a násl. občanského zákoníku)

Smluvní strany si někdy z nejrůznějších důvodů přejí užít výraz „sponzorská smlouva“. Požadavku lze vyhovět. V každém případě by měl být patrný právní režim smlouvy z citace příslušných zákonných ustanovení (tzn. „uzavřená podle § 628 a násl. občanského zákoníku“) a předmětem smlouvy musí být vždy „dar“ a nikoliv „sponzorování“ jinou formou.

Čl. I. - Smluvní strany

1/

název / jméno / .....

sídlo / bydliště / .....

IČO .....

bankovní spojení .....

číslo účtu .....

zastoupený .....

dále jen dárce / sponzor, či firemní zkratka apod. /

2/

název / jméno / .....

sídlo / bydliště / .....

IČO .....

bankovní spojení .....

číslo účtu .....

zastoupený .....

dále jen obdarovaný / nebo firemní zkratka apod. /

Jedním z předpokladů platnosti smlouvy je uvedení přesného názvu, sídla a dalších identifikačních údajů smluvních partnerů. Tyto údaje musí doslovně korespondovat s názvem uvedeným v příslušném rejstříku nebo v registrovaných stanovách občanských sdružení.

Důležité je také přesné určení zástupce a jeho oprávnění k zastupování. V podstatě jsou dvě možnosti. Především může zástupce být tzv. „statutár“, tedy osoba, jejíž právo vyplývá ze statutu nebo jiných zakládacích listin. Dále může zastoupení vzniknout na základě dohody o plné moci. V této dohodě musí být, kromě identifikačních údajů, uvedeno i v jakém rozsahu a k jakým úkonům byla plná moc udělena. Pokud smluvní stranu zastupuje zmocněnec, lze doporučit, aby jeho plná moc byla přiložena ke smlouvě. Plnohodnotným zástupcem obchodních společností může být i prokurista.

Čl.II. - Předmět smlouvy

Předmětem smlouvy je: /nejčastější varianty/

Poskytnutí finanční částky ve výši ..... Kč, která bude převedena na účet obdarovaného do ..... dnů od podpisu smlouvy.

nebo

Slib poskytnutí finanční částky ve výši ..... Kč.

Částka bude převedena na účet obdarovaného dne .....

nebo

Poskytnutí finanční částky ve výši ..... Kč, která bude předána ....

nebo

Poskytnutí těchto věcí :

1/ ..... v hodnotě Kč .....

2/ ..... v hodnotě Kč .....

hodnota celkem ..... Kč.

nebo

Dar nemovitosti , již je dárce výlučným vlastníkem, zapsané na listu vlastnictví č. ....pro katastrální území ..... u katastrálního úřadu v ..... dne ..... Bližší popis nemovitosti je uveden ve znaleckém posudku ze dne ....., který je přiložen ke smlouvě jako příloha č. .... Nemovitost má hodnotu ..... Kč a je darována se všemi součástmi a příslušenstvím uvedenými v příloze č.....

nebo

Poskytnutí daru ve formě bezplatného zpracování účetní závěrky, při čemž cena služby činí podle platných předpisů ..... Kč.

nebo

Úhrada nájemného, které je obdarovaný povinen platit na základě nájemní smlouvy o pronájmu nebytových prostor ze dne .....

Pokud je předmětem daru finanční částka, měl by ve smlouvě být uveden vždy způsob a datum převodu. V případě, že předmětem daru jsou movité věci, měl by ve smlouvě být vyřešen i způsob předání a převzetí. Tato otázka může být důležitá například při poškození nebo ztrátě věcí při přepravě a při následném řešení, kdy přešlo právo vlastnické na obdarovaného.

V případě tzv. jiného majetkového prospěchu /např. odborné služby / může jít o jakýkoliv majetkový prospěch, který však musí být ocenitelný v penězích. V případě odborných služeb /např. daňového poradenství /, pokud na jejich poskytnutí neexistuje speciální smlouva, by v darovací smlouvě měla být vyřešena odpovědnost dárce za kvalitu poskytnutých služeb.

Čl. III. - Účel smlouvy

Dar podle čl. II. této smlouvy je určen:/ některé varianty/

K zajištění cílů obdarovaného, vyplývajících z čl. .... jeho zakládací listiny.

nebo

K financování rehabilitačního pobytu tělesně postižených dětí v .....

nebo

K výrobě loutek a jiných hraček dětmi v mateřské školce v .....

nebo

Pro nákup sportovních potřeb sloužících k provozování zimních sportů.

Občanský zákoník nepožaduje, aby u darovací smlouvy byl uveden účel smlouvy. Uvedení účelu zcela záleží na vůli stran. Přesto lze z řady důvodů doporučit, aby účel daru byl specifikován přímo v darovací smlouvě.

Z hlediska dárce jde o záruku, že jím poskytnutý dar bude skutečně využit za účelem, za kterým ho poskytl, umožňuje dárce řádnou kontrolu a vytváří předpoklad i pro odstoupení od smlouvy. Upřesnění účelu je užitečné i s ohledem na daňové předpisy. Navíc se tím výrazně zvyšuje důvěryhodnost obdarovaného v očích dárce.

Specifikace účelu může být důležitá i při darech movitých věcí v souvislosti s povinností dárce upozornit na vady. Málem před soudem skončil případ, kdy výrobce textilií daroval několika mateřským školkám své výrobky. Děti z látek šily loutky a jiné hračky. Po delším styku s textiliemi onemocněly kožní chorobou. Hygienik a lékaři zjistili, že textilie byly zdravotně závadné při styku s citlivější pokožkou a upozornili, že dárce měl mateřské školky na to upozornit. Dárce se hájil, nutno podotknout, že účinně tím, že měl za to, že textilie budou užity k dekoracím účelům, a že by je nikdy nedaroval, kdyby věděl k jakému účelu má být dar použit.

Čl. IV. - Ostatní ujednání

V této smluvní kapitole by měly být upřesněny nebo uvedeny další okolnosti, na nichž stranám záleží. Zejména se může jednat například o následující:

- ✓ *Prohlášení dárce, že si není vědom vad darovaných věcí a v případě existence vad, jejich popis.*
- ✓ *Prohlášení obdarovaného, že byl seznámen se stavem daru.*
- ✓ *Prohlášení obdarovaného, že mu spolu s darem byly předány příslušné doklady nebo uživatelské návody.*
- ✓ *Způsob a doba předání daru, zejména je-li předmětem smlouvy slib daru nebo je-li dar předáván postupně anebo je-li předání daru vázáno na nějakou, v době uzavření smlouvy časově nejistou událost.*
- ✓ *Zákaz zcizení daru nebo možnost jeho zcizení s uvedením podmínek takového postupu. Například, že předmět daru může dárce zcizit jen po předchozím souhlasu dárce.*
- ✓ *Právo dárce kontrolovat způsob užití daru, zejména to, zda odpovídá účelu smlouvy.*
- ✓ *Povinnost obdarovaného umožnit dárce kontrolu a zapůjčit mu příslušné účetní a jiné doklady.*
- ✓ *Možnost odstoupení dárce od smlouvy v případě, že by obdarovaný užil dar v rozporu s účelem smlouvy nebo odmítl dárce možnost kontroly.*
- ✓ *Prohlášení obdarovaného zda a jakým způsobem zveřejní projev vděčnosti. Může jít jen o projev vděčnosti, nikoliv o protislužbu například v podobě reklamy. Za reklamu se již považuje, když vedle názvu firmy dárce se uvede i předmět jeho podnikatelské činnosti. Dále může být*

dohodnut i způsob jakým dárce zveřejní to, že sponzoruje obdarovaného.

- ✓ Prohlášení dárce zda a jakým způsobem bude publikovat své sponzorování obdarovaného.
- ✓ Počet vyhotovení smlouvy, prohlášení stran o tom, že si smlouvu přečetly a porozuměly jí.
- ✓ Seznam příloh smlouvy.
- ✓ atp.

3 Výpůjčka

V běžné mluvě často dochází k tomu, že se nerozlišuje mezi půjčkou a výpůjčkou. Podle občanského zákoníku však jde o zcela odlišné právní pojmy.

Smlouvou o půjčce podle § 657 občanského zákoníku přenechává věřitel dlužníkovi věci určené podle druhu, zejména peníze. Věřitel může požadovat úroky, případně vrácení většího množství věcí nebo věcí lepší kvality.

Smlouvou o výpůjčce vznikne vypůjčitelovi nárok *bezplatně* užívat vypůjčenou věc. Jde vlastně o dar užívacího práva. Bezplatné půjčování nejrůznějších, někdy i velmi cenných věcí, bývá jednou z častých forem podpory neziskových organizací.

Zákonná úprava

Smlouvu o výpůjčce upravuje občanský zákoník následujícím způsobem:

§ 659

Smlouvou o výpůjčce vznikne vypůjčitelovi právo věc po dohodnutou dobu bezplatně užívat.

Toto ustanovení upravuje bezplatné půjčení individuálně určených věcí. Půjčování věcí za plat, například automobilů, různých přístrojů a nástrojů, knih apod. se nepovažuje za výpůjčku. Jde o zvláštní druh nájemní smlouvy - podnikatelský nájem věcí - podle § 721 až 723 občanského zákoníku. Pokud by věci nebylo možno individuálně určit, ale pouze druhově např. cement, cihly apod., šlo by o smlouvu o půjčce.

§ 660

Půjčitel je povinen předat vypůjčitelovi věc ve stavu způsobilém k řádnému užívání. Ustanovení § 617 občanského zákoníku platí přiměřeně i pro užívání věci.

Půjčitel má ze zákona dvě povinnosti: za prvé věc předat ve stavu způsobilém k užívání a za druhé informační povinnost jako při prodeji věcí v obchodě podle § 617 obč. zák., podle něhož je půjčitel povinen v případech, kdy je při užívání třeba zachovávat zvláštní pravidla, zejména řídit-li se užívání návodem nebo technickou normou, s tím řádně seznámit vypůjčitele.

§ 661

Vypůjčitel je povinen užívat věc řádně a v souladu s účelem, který byl ve smlouvě dohodnut nebo ke kterému obvykle slouží, je povinen chránit ji před poškozením, ztrátou nebo zničením. Není-li dohodnuto jinak, nesmí vypůjčitel přenechat věc k užívání jinému.

Termín „řádne užívání“ zákon blíže nevysvětluje, dodržení tohoto požadavku se posuzuje podle konkrétní situace, stejně jako případná povinnost náhrady škody. Proto by pojem „řádne užívání“ měl být dále upřesněn ve smlouvě, například uvedením účelu poskytnutí výpůjčky.

§ 662

Vypůjčitel je povinen věc vrátit, jakmile ji nepotřebuje, nejpozději však do konce stanovené doby zapůjčení. Půjčitel může požadovat vrácení věci před skončením stanovené doby zapůjčení, jestliže vypůjčitel neužívá věc řádně nebo jestliže ji užívá v rozporu s účelem, kterému slouží.

Z uvedeného vyplývá i to, že půjčitel je povinen vypůjčenou věc převzít i před dohodnutou dobou vrácení. Řešení otázky, zda vypůjčitel věc již nepotřebuje, je výlučně jeho subjektivní záležitostí a lze ji upřesnit ve smlouvě.

4 Příklad smlouvy o výpůjčce s komentářem

SMLOUVA O VÝPŮJČCE uzavřená podle § 659 a násl. občanského zákoníku

Čl. I. - Smluvní strany

Stejně jako u vzoru darovací smlouvy

Strany se zde nazývají půjčitel a vypůjčitel.

Čl. II. - Předmět smlouvy

Předmětem smlouvy je zapůjčení těchto věcí :

1/ .....

2/ .....

nebo

Předmětem smlouvy je zapůjčení věcí, jejichž úplný seznam je v příloze této smlouvy.

V tomto článku je též vhodné upravit dobu a způsob předání a převzetí zapůjčených věcí, případně i jejich příslušenství. Věci by měly být co nejpřesněji popsány nebo jinak individualizovány, například uvedením výrobního čísla.

Čl. III. - Účel smlouvy

Věci zapůjčené podle čl. II. této smlouvy bude vypůjčitel užívat k .....

Občanský zákoník nepožaduje, aby u smlouvy o výpůjčce byl stanoven její účel. Ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v komentáři ke vzoru smlouvy darovací, lze doporučit, aby účel byl ve smlouvě zakotven. K těmto důvodům třeba dodat, že stanovení účelu může napomoci při specifikaci v zákonu uvedeném pojmu „řádné užívání“. Důležitost uvedení účelu vyplývá i ze shora citovaných ustanovení § 661 a 662 občanského zákoníku.

Čl. IV - Ostatní ujednání

V této části smlouvy by měly být upřesněny další podmínky, na nichž stranám záleží. Zejména může jít například o následující:

- ✓ *Dohoda stran o době trvání výpůjčky. Bylo-li zapůjčeno více věcí, může být dohodnuta i doba jejich postupného vracení. Pokud k dohodě o době užívání nedojde, platí obecné ustanovení občanského zákoníku o tom, že vypůjčitel je povinen předmět smlouvy vrátit prvního dne poté, kdy byl o plnění požádán / § 563 /.*
- ✓ *Prohlášení stran o tom, že se seznámily se stavem věci a bližší specifikace případně závad, stupeň opotřebení apod.*
- ✓ *Prohlášení vypůjčitele o tom, že byl seznámen s pravidly pro řádné užívání věci, případně prohlášení půjčitele, že byly předány uživatelské návody, příručky nebo jiné dokumenty.*
- ✓ *Dohoda o tom, která ze stran ponese náklady na opravu a údržbu, případně dohoda o tom, která ze stran věc pojistí proti poškození a zničení.*
- ✓ *Právo půjčitele kontrolovat způsob užívání vypůjčené věci a povinnost vypůjčitele takovou kontrolu umožnit.*
- ✓ *Počet vyhotovení smlouvy, přílohy smlouvy a prohlášení stran o tom, že si smlouvu přečetly, porozuměly jí a že s ní souhlasí.*

V ..... dne .....

půjčitel :

vypůjčitel:

5 Rozdíl mezi sponzoringem a darem

Níže uvádíme hlavní rozdíly mezi sponzoringem a darem:

- a) Za dar dárci nenáleží žádné protiplnění (pouze poděkování). V případě sponzorování je smlouvou jasně stanoveno, co sponzor za podporu získává (např. reklamu).
- b) Dárce si může o poskytnutý dar snížit základ daně – do výše 5 % u právnických osob a 10 % u fyzických osob. Minimální výše daru je stanovena na 2000 Kč, respektive 1000 Kč.
- c) Příjemce daru je z povahy své právní formy osvobozen od daně darovací v případě, že je dar určen na veřejně prospěšný účel stanovený v občanském zákoníku.
- d) Sponzorování nepoživá žádný daňové ani jiné zvýhodnění.
- e) Sponzor si sponzorský příspěvek zaúčtovává jako náklad (např. na reklamu, propagaci, atd.).
- f) Pro příjemce sponzorského příspěvku jde o zdanitelný příjem.

Shrnutí:

- Darovací smlouva se uzavírá dle § 628 a násl. Občanského zákoníku. Darem se rozumí bezplatné poskytnutí finanční částky nebo věci nebo služby nebo nemovitosti apod.
- Darovací smlouva musí být písemná v případě daru nemovitosti či věci, k jejímuž předání nedojde při sjednání darovací smlouvy.
- Smlouvu o výpůjčce uzavíráme dle § 659 a násl. Občanského zákoníku. Výpůjčkou se rozumí nárok užívat bezplatně vypůjčenou věc, jde tedy o dar užívacího práva. Jedná se o častou formu podpory neziskových organizací.